

Huvudman

Thorengruppen AB
Organisationsnummer 556613-9290
info@thorengruppen.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Thoren Business School Solna i Solna kommun.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har våren 2022 inlett en tillsyn av Thoren Business School Solna och genomförde ett tillsynsbesök vid skolenheten den 9–10 juni 2022. Skolinspektionen tar i beslutet ställning till om skolenheten uppfyller krav i skolförfattningarna som gäller undervisning och betygssättning.

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga och omfattande brister i undervisningen vid skolenheten. Bristerna rör att undervisningen i flera kurser inte behandlar delar av föreskrivet innehåll och att eleverna inte får den undervisningstid de har rätt till. Vidare föreligger brister i förhållande till kravet på att lärare ska leda undervisningen. I en specifik kurs har eleverna inte fått någon skolförlagd undervisning trots att kursen pågått under hela läsåret 2021/22.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det finns allvarliga och omfattande brister i betygssättningen vid skolenheten. Bristerna handlar om att lärare vid betygssättningen i flertalet kurser inte har förutsättningar att allsidigt utvärdera elevernas kunskaper utifrån kunskapskraven. Vilket innebär att lärare sätter betyg på otillräckligt underlag. I en specifik kurs har betyg satts trots att eleverna inte fått någon skolförlagd undervisning i kursen. Bristerna gäller också att elever inte får information om på vilka grunder betygssättning sker.

Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna. Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna utgör ett allvarligt missförhållande och att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Thorengruppen AB att vid vite av 500 000 kronor senast den **10 januari 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart. Beslutet om föreläggande vid vite får överklagas, se bilagan.

Thorengruppen AB ska vidta följande åtgärder

Undervisning

1. Se till att undervisningen, i de kurser eleverna ska ges undervisning i, bedrivs under ledning av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen i respektive kurs. Detta innebär att lärare ska vara schemalagda på undervisningspass som avser undervisning som de ansvarar för. Inkom med en redogörelse för de kurser som har genomförts eller påbörjats höstterminen 2022 samt vilken eller vilka lärare som ansvarar för undervisningen i respektive kurs. (1 kap. 3 § och 2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen)
2. Se till att den eller de lärare som ansvarar för undervisningen i respektive kurs också är den som planerar undervisningen utifrån ämnesplanen och att undervisningen i varje kurs behandlar kursens centrala innehåll. Inkom med lärarnas översiktliga planeringar som beskriver vilket centralt innehåll som behandlas i undervisningen under läsåret 2022/23 i de kurser som specificeras på sidan 4–5 samt i kursen Företagsekonomi – specialisering. (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen; 1 kap. 4 § gymnasieförordningen [2010:2039])
3. Se till att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om för varje kurs. Inkom med huvudmannens beslut om antalet undervisningstimmar för varje kurs. Inkom vidare med en redogörelse för vilken undervisningstid eleverna har fått under höstterminen 2022 i de kurser som specificeras på sidan 4–5 samt i kursen Företagsekonomi – specialisering. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen)
4. Se till att skolans personal rapporterar elevernas frånvaro från undervisning i skolans system för frånvarorapportering. Inkom med skolenhetens rutiner för kontinuerlig frånvarorapportering samt sammanställda uppgifter om omfattningen av den frånvaro som eleverna

har haft utan giltigt skäl under sista kvartalet 2022. (15 kap. 16 § skollagen; 8 kap. 9 § gymnasieförordningen)

Betygssättning

1. Se till att lärarna i varje kurs redovisar för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Inkom med en redogörelse för lärarnas arbete med att informera om grunderna för betygssättningen. (3 kap. 15 § skollagen; Förordning om läroplan för gymnasieskolan [2011:144], nedan Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg)
2. Se till att den eller de lärare som ansvarar för undervisningen i respektive kurs utformar flera olika bedömningssituationer för att ha ett brett och varierat betygsunderlag inför betygssättningen. Inkom med två exempel på bedömningssituationer som genomförs under läsåret 2022/23 i respektive kurs som specificeras på sidan 4-5 samt i kursen Företagsekonomi – specialisering. (15 kap. 24 § skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg)
3. Se till att läraren vid betygssättningen gör en allsidig och sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygsriterier som gäller för kursen och sätter det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Huvudmannens redovisning ska omfatta en redogörelse för hur rektorn skapar förutsättningar för lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. (15 kap. 24 § skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg)
4. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas, och i förekommande fall tillsammans med en legitimerad lärare. Det ovanstående gäller inte om undantag från bestämmelsen är tillämpligt. (3 kap. 16 § skollagen; 8 kap. 1–1 d §§ gymnasieförordningen)

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Thoren Business School Solna med huvudman Thorengruppen AB. Tillsynen har innefattat områdena Undervisning och lärande samt Bedömning och betygssättning.

Thoren Business School är en gymnasieskola som erbjuder högskoleförberedande program (ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet) samt yrkesförberedande program (handels- och administrationsprogrammet). I varje årskurs finns två klasser på ekonomiprogrammet och en klass på samhällsprogrammet respektive handels- och administrationsprogrammet. Thoren Business School Solna har läsåret 2021/22 totalt 417 elever.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 9 juni och 10 juni 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningens innehåll

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med tretton av tjugotre lärare på skolan. Tolv av de intervjuade lärarna undervisar enligt skolans "casemetodik" (se nedan under rubriken Casemetodik). En intervjuad lärare undervisar i kurser som inte ingår i case. Skolinspektionen har intervjuat alla utom tre lärare som undervisar enligt skolans casemetodik. I intervjuerna framkommer uppgifter om att delar av kursplanernas centrala innehåll inte har behandlats inom undervisningen i följande kurser:

- Svenska 1 (samhällsvetenskapsprogrammet, ekonomiprogrammet och handels- och administrationsprogrammet årskurs 1). Undervisande lärare uppger att några punkter i det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Svenska 2 (en klass på ekonomiprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet årskurs 2). Undervisande lärare uppger att hälften av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Svenska 2 (en klass på ekonomiprogrammet och en klass på samhällsvetenskapsprogrammet årskurs 2). Undervisande lärare uppger att ett moment i det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Svenska 3 (två klasser på ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och handels- och administrationsprogrammet årskurs 3). Undervisande lärare uppger att några delar av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Engelska 5 (en klass på ekonomiprogrammet årskurs 1). Undervisande lärare uppger att ungefär en fjärdedel av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Engelska 5 (en klass på ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet årskurs 1). Undervisande lärare uppger att nära hälften av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.

- Engelska 6 (en klass på ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet årskurs 2). Undervisande lärare uppger att två delar i det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Engelska 6 (en klass på ekonomiprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet årskurs 2). Undervisande lärare uppger ungefär en fjärdedel av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Privatjuridik (ekonomiprogrammet årskurs 3). Undervisande lärare uppger att närmare en tredjedel av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Företagsekonomi 2 (en klass på ekonomiprogrammet årskurs 2). Undervisande lärare uppger att två punkter i det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Historia 1a1 (handels- och administrationsprogrammet årskurs 2). Undervisande lärare uppger att nästan hälften av det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.
- Entreprenörskap och företagande (ekonomiprogrammet årskurs 3). Undervisande lärare uppger att en punkt i det centrala innehållet inte har behandlats i undervisningen.

Lärarna har i samband med intervjuer för respektive kurs specificerat det centrala innehåll som undervisningen inte har omfattat. Skolinspektionen har härvid dokumenterat vilka delar som inte har behandlats i undervisningen under läsåret 2021/22.

Därutöver uppger några lärare att undervisningen i andra kurser har behandlat allt centralt innehåll men i liten omfattning. Detta gäller kurserna Engelska 7, Rätten och samhället, Affärsjuridik, Företagsekonomi 1, Företagsekonomi 2, Entreprenörskap samt Medier, samhälle och kommunikation. En lärare uppger att undervisningen behandlat det centrala innehållet i kursen "väldigt tunt" och en annan lärare säger att hen i sista stund fick med de sista momenten i en kurs. Några andra lärare berättar att de "checkat av" delar av det centrala innehållet vid ett undervisningstillfälle och att lärarna inte har hunnit ge eleverna feedback på sina uppgifter i vissa moment. En lärare som undervisar i ämnet religionskunskap uppger att hen har gått igenom allt med eleverna, men inte i tillräcklig omfattning i någon del. Flertalet lärare uppger att rektorn inte följer upp om de behandlar allt centralt innehåll i sina kurser.

Casemetodik

I intervjuer med lärare framkommer att undervisningen på skolan bedrivs genom så kallad casemetodik som innebär att lärarna arbetar ämnesövergripande. Lärare uppger att det finns några kurser på skolan som inte bedrivs i form av case, det gäller bland annat kurser i ämnena moderna språk och matematik.

Lärare uppger att i kurser som bedrivs i form av case utgår all undervisning från olika case/fallbeskrivningar. Undervisningstiden fördelas mellan schemalagda lektioner med ansvarig lärare på kursen och på schemalagda casepass. Casepass är

längre sammanhängande lektioner där flera kurser ingår och eleverna arbetar med sina caseuppgifter. Lärare beskriver samstämmigt hur arbetsprocessen för arbetet med case går till. Lärare deltar i ett möte där rektorn eller den lärare som är ansvarig för ett case presenterar vad de ska arbeta med under en viss period. I samband med det får lärarna frågan vilket innehåll de kan bidra med utifrån sina kurser. Varje case omfattar flera kurser, vanligast förekommande är fyra till fem kurser. Lärare uppger att de inte får välja vilket centralt innehåll eller examinationsuppgifter som ska ingå i ett case innan uppgiften presenteras för dem vid mötet. Lärare säger att de heller inte får ge eleverna extrauppgifter utöver de som ingår i ett case, utan att de är bundna till att följa aktuellt case och dess innehåll under alla undervisningspass.

Enligt rektorn har det genomförts totalt åtta case under läsåret. Längden på dem varierar mellan en till fem veckor. Skolinspektionen har tagit del av de case som skolan genomfört under läsåret 2021/22, några exempel är:

”Atila Yoldas & Företsentsreprenörerna – pitcha din ort” som omfattar kurserna Samhällskunskap 1b (5 timmar), Idrott och hälsa 1 (8 timmar), Religionskunskap 1 (5 timmar), Företagsekonomi 1 (5 timmar) och Svenska 1 (10 timmar). Detta case genomfördes under de två första veckorna av höstterminen 2021, veckorna 34-35, och omfattade två klasser från ekonomiprogrammet årskurs 1.

”Pitcha en kultur” som omfattar kurserna Samhällskunskap 2 (11 timmar), Företagsekonomi (11 timmar), Svenska 2 (15 timmar) och Historia 1a1 (3 timmar). Detta case genomfördes under de två första veckorna av höstterminen 2021, veckorna 34-35 och omfattade två klasser från ekonomiprogrammet årskurs 2, en klass från samhällsvetenskapsprogrammet årskurs 2 och en klass från handels- och administrationsprogrammet årskurs 2.

”Folkmordet i Srebrenica” som omfattar kurserna Samhällskunskap 1b (17,8 timmar), Svenska 1 (19,25 timmar), Engelska 5 (19,25 timmar), Företagsekonomi 1 (18,6 timmar) och Religion 1 (16,3 timmar). Detta case genomfördes under veckorna 3-7 vårterminen 2022 och omfattade ekonomiprogrammet årskurs 1.

”Demokrati, välfärd och rättvisa” som omfattade kurserna Samhällskunskap 1b (12,5 timmar), Svenska 1 (13,75 timmar), Engelska 5 (13,75 timmar), Företagsekonomi 1 (13,3 timmar) och Religion 1 (11,6 timmar). Detta case genomfördes under veckorna 16-20 vårterminen 2022 och omfattade ekonomiprogrammet årskurs 1.

Planering av undervisningen

Merparten av de intervjuade lärarna uppger att orsaken till att de inte har behandlat allt centralt innehåll i kurserna är att de inte utgår från ämnesplanen när de planerar undervisningen. Lärare uppger att rektorn uppmanar lärarna att inte utgå från det centrala innehållet i ämnesplanen när de planerar undervisningen, utan enbart från examensmålen. Lärare uppger att det är svårt att arbeta med en långsiktig planering, till exempel för en termin, eftersom de case som presenteras för lärarna har förutbestämda teman som lärarna ska undervisa utifrån. Lärarna ska

sedan lägga in lämpligt innehåll från sina kurser. Några lärare uppger att de har försökt skapa en långsiktig planering men att planeringen kullkastats, dels på grund av de case som genomförs och dels på grund av att alla case avslutas med schemabrytande veckor där eleverna redovisar i seminarieform.

En annan orsak till att allt centralt innehåll inte behandlas är enligt lärarna att de inte får genomföra prov eller andra uppgifter än de som ingår i aktuellt case. Lärare uppger att eleverna inte hinner träna i tillräcklig omfattning i de olika moment som ingår i olika kurser. Lärarna uppger samstämmigt att betygssättning handlar om myndighetsutövning och att de därför har genomfört uppgifter och provtillfällen i smyg för att täcka in kunskapskraven i sina kurser.

Undervisningstid enligt beslutade undervisningstimmar

Rektorn har skickat in en redogörelse över antalet undervisningstimmar för varje kurs under läsåret 2021/22. Av intervjuer med lärare framkommer samstämmiga uppgifter om att undervisningen inte genomförs enligt rektorns redogörelse och att lärarna har för lite undervisningstid i sina kurser. Lärare uppger att skolan har ett flertal schemabrytande veckor varje läsår och i samband med dessa utgår lektioner. Under seminarieveckor blir eleverna kallade till seminarium där de redovisar sina case gruppvis. Eleverna bokas in i grupper om cirka åtta elever som redovisar under cirka en timmes tid. Lärare beskriver även att det under läsåret finns återkommande så kallade uppsamlingsveckor. Under dessa veckor kommer elever som har restuppgifter till skolan för att slutföra och lämna in dem eller genomföra redovisningar. Det rör sig om tre till fyra veckor per läsår, ofta i samband med ett lov. De elever som inte har några restuppgifter är lediga.

Skolinspektionen har tagit del av två dokument som visar vilka aktiviteter som pågår under seminarie- respektive uppsamlingsveckor. Dokumenten är enligt lärare representativa för hur schemabrytande aktiviteter genomförts under hela läsåret. Ett av dokumenten består av ett mail som rektorn skickat ut till personalen, av det framgår att vecka 21 är en uppsamlingsvecka där mentorerna äger tiden. Enligt mailet är syftet med denna vecka att elever som inte har lämnat in uppgifter i tid ska kallas in till skolan för att slutföra och lämna in kvarstående uppgifter. Av mailet framgår också att om en elev är färdig med alla uppgifter är eleven istället ledig. Av det andra dokumentet framgår de planerade aktiviteterna för vecka 23. Av dokumentet framgår att det bland annat finns möjlighet till examinationer och kompletteringar i ämnena matematik och naturkunskap, redovisning av ett case för årskurs 2, seminarier i ämnet engelska samt opponering för eleverna i årskurs 3 avseende Gymnasiearbetet.

Enligt flera lärare har det under läsåret genomförts tretton schemabrytande veckor, veckorna 34, 35, 42, 43, 50, 51, 7, 8, 20, 21, 22, 23 och 24. Dessutom har elever på ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet haft arbetsplatsförlagt lärande under fem veckor, veckorna 10-14. Elever på handels- och administrationsprogrammet har haft ytterligare tre veckor arbetsplatsförlagt lärande, veckorna 45-47. Under läsåret har det även varit tre lovveckor. Av underlagen framgår att det under läsåret 2021/22

varit undervisning efter skolans ordinarie schema i 18 respektive 15 veckor av läsårets 39 skolveckor.

Flera lärare uppger i intervjuer att de inte har haft förutsättningar att undervisa i det antal undervisningstimmar som skolans timplan anger. I ämnena svenska och engelska är de beslutade undervisningstimmar 80 timmar för respektive kurs och enligt lärares uträkningar har nära hälften av den planerade undervisningstiden inte kunnat genomföras. Skolinspektionen har utifrån rektorns redogörelse för antalet undervisningstimmar räknat bort de schemabrytande veckorna och då har eleverna fått 46,8 timmar av de beslutade 80 undervisningstimmar i kurserna Svenska 1, Svenska 2 och Engelska 6 på samhällsvetenskaps- respektive ekonomiprogrammet.

Lärarna uppger att den undervisning som genomförs under de schemabrytande veckorna är mycket liten till sin omfattning, ofta har eleverna seminarier under en timmes tid i respektive kurs. Det har även genomförts så kallade skrivartugor i samband med seminarieveckor men då har inte alltid undervisande lärare varit där. Enligt lärare kan dessa pass till exempel ha letts av en annan lärare och vid vissa tillfällen har det letts av elevernas mentorer. Enligt rektorns redogörelse för antalet undervisningstimmar skulle veckorna 34-35 omfatta 23 timmar undervisning i kursen Svenska 1, 16,6 timmar i kursen Svenska 2 och 26,6 timmar i kursen Svenska 3. För samtliga dessa kurser är den beslutade undervisningstiden 80 undervisningstimmar under läsåret. Lärare som undervisar i ovan nämnda kurser uppger att de inte genomförde någon undervisning under dessa veckor, möjligtvis någon kortare introduktion men inte i den omfattning som rektorn uppgett.

På frågan om det finns lektioner när elever inte behöver vara närvarande på skolan svarar lärare att det förekommer. Lärare uppger att skolans ledning tror på "frihet under ansvar" och när det är schemabrytande veckor kan eleverna vara hemma. Lärare uppger att i instruktioner som skickas ut till elever framgår att de kan arbeta på valfri plats. Flera lärare uppger att det inte bedrivits undervisning enligt ordinarie schema efter vecka 19, vårterminen 2022, det vill säga veckorna 20-23 har bestått av schemabrytande aktiviteter. Det finns elever som under fyra veckors tid inte haft något att göra eller haft några inbokade lektioner. Lärare uppger att de får frågor från eleverna som exempelvis "Är vi lediga?" och "Har vi ingen mer undervisning i den här kursen?". Ibland står det att klassen är ledig på det tillfälliga schemat. Flera lärare säger att det är väldigt låg aktivitet bland eleverna under seminarieveckorna och att det sker lite lärande under dessa veckor eftersom det inte genomförs någon ordinarie undervisning med lärare i kurser.

Flertalet lärare uppger att rektorn inte följer upp i vilken omfattning eleverna får de undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om. Flera lärare uppger att de tvärtom har uppmärksammat rektorn på att eleverna inte får tillräckligt med undervisningstimmar i sina kurser. Lärarna uppger att rektorn i e-post till personalen har meddelat att undervisningstiden är inräknad i seminarieveckor och att lärarna inte ska vara oroliga över detta.

Vidare uppger lärarna att de inte följer upp elevernas frånvaro under de schemabrytande veckorna, till exempel under seminarieveckor. Lärarna uppger att skolans ordinarie schema ligger kvar på lärplattformen under seminarieveckorna trots att de flesta lektionerna är inställda. Flera lärare uppger vidare att de enligt rektorn inte får ta bort lektioner från schemat på lärplattformen under dessa veckor, då blir det enligt rektorn fel i den garanterade undervisningstiden. Lärarna uppger att de försöker följa upp vilka elever som är frånvarande men att det inte fungerar under de schemabrytande veckorna. Vid Skolinspektionens besök på skolan visar en lärare schemat för en klass under innevarande schemabrytande vecka. Schemat innehåller till övervägande del rödmarkerade pass som står för att det inte har rapporterats någon frånvaro. Läraren säger att under seminarieveckorna kan lärare kalla in enstaka elever, men de som inte kommer till skolan rapporteras inte som frånvarande.

Undervisning under ledning av lärare

Lärare uppger samstämmigt i intervjuer att undervisningen vid casepassen inte fungerar tillfredsställande. Lärare som bedriver undervisningen är inte alltid schemalagda på casepass där undervisningstid i kurser som de ansvarar för är utlagd. Till exempel har samhällsvetenskapsprogrammet årskurs 3 ett pass på fredagar klockan 12.45–17.00 som benämns "GA", Gymnasiearbetet, och i passet ingår även undervisningstid i ytterligare fyra kurser. Läraren som är schemalagd på casepasset ansvarar för Gymnasiearbetet och Samhällskunskap 3. I kursen Svenska 3 är det utlagt 65 minuter. Den lärare som undervisar i kursen är inte schemalagd på detta pass. I kursen Svenska 3 för elever på ekonomiprogrammet klass Bp 19 B genomförs cirka 28 timmar av de beslutade undervisningstimmar som ordinarie lektioner av undervisande lärare. Resterande tid, cirka 18 timmar är schemalagda i ett casepass där undervisande lärare inte är schemalagd.

För samhällsvetenskapsprogrammet årskurs 2 ligger ett casepass på torsdag eftermiddag klockan 14.05–17.00. Där är det två schemalagda lärare och passet omfattar undervisningstid i tre kurser. En av de schemalagda lärarna undervisar inte i någon av kurserna som ingår i passet. Den andra schemalagda läraren undervisar i kurserna Psykologi 1 och Samhällsvetenskap 2. Den lärare som undervisar i kursen Pedagogiskt ledarskap, som har 60 minuter utlagd undervisningstid på passet, är inte schemalagd. Enligt lärare som är schemalagda på passet sker ingen lärarledd undervisning i kursen Pedagogiskt ledarskap. Även två klasser på ekonomiprogrammet årskurs 2 har ett liknande upplägg med ett långt undervisningspass där fyra kurser ingår. I kursen Samhällskunskap 2 bedriver två lärare undervisningen i varsin klass, men bara en av lärarna är schemalagd på casepasset för båda klasserna.

En lärare säger att det inte går att garantera elevernas undervisningstid i de kurser som fördelas på casepass eftersom eleverna på passen inte får undervisning i alla kurser som ingår. En annan lärare berättar att hen bad om att få sluta undervisa i vissa kurser på grund av att läraren inte hade tillräckligt med undervisningstid.

En lärare som undervisar i ämnet svenska säger att alla hens kurser ingår i case, men läraren känner inte till hur mycket av undervisningstiden som ingår där. Läraren säger att hen aldrig undervisar i sina kurser på casepassen. En annan lärare har under en period bedrivit undervisning för fyra klasser på ett casepass. I en kurs skulle läraren efter en inledande föreläsning fortsätta undervisa två klasser i ett klassrum. Läraren säger att det är svårt att ensam ansvara för 80 elever i ett klassrum. Läraren har fått stöd av en lärare på skolan som fungerar som en extra vuxen i klassrummet men den läraren kan inte vara behjälplig ämnesmässigt.

Flera lärare uppger att de inte bedriver någon undervisning utifrån kursernas centrala innehåll i samband med casepassen. Under en intervju visar en lärare på sin dator ett exempel på att lärarna har gjort ett försök att i ett dokument organisera de långa casepassen med olika innehåll. Läraren uppger att det inte fungerade och att dokumentet endast fylldes i under någon vecka. Lärarna beskriver att de är ambulerande och går runt mellan olika klassrum och att de fungerar som en "vuxen" i klassrummet. Lärare säger att det inte går att säga att det sker ett lärande för alla elever på dessa lektioner eftersom flertalet elever gör annat än skolarbete. Några lärare säger att de kan börja sitt pass med en kort introduktion under cirka 15 minuter. Elever har därefter möjlighet att stanna kvar i klassrummet och fortsätta arbeta men de kan också gå ut och arbeta på annan plats. Enligt lärare kan elever då göra vad de vill eftersom lärare inte kontrollerar vad de gör.

Det framgår av inskickade planeringar att det i samband med casepassen förekommer att elever läser olika kurser inom samma ämne, till exempel Samhällskunskap 1a1 (50 poäng) och Samhällskunskap 1b (100 poäng), dessa kurser skiljer sig åt mellan olika program. Lärare uppger att det är svårt att undervisa elever från olika program under casepass eftersom Samhällskunskap 1b är mer omfattande än Samhällskunskap 1a1. Ibland får en grupp elever sovmorgon, en annan uppgift eller att de får undervisning vid ett annat tillfälle. Ibland får eleverna vara hemma och arbeta med en uppgift som läraren har skapat.

Av dokumentstudier och av intervjuer med lärare framkommer att elever inte är närvarande hela casepassen. Årskurs 3 på ekonomiprogrammet har ett casepass på fredagar klockan 12.45–17.00 som enligt schemat omfattar undervisningstid i följande kurser: Gymnasiearbetet (125 minuter), Svenska 3 (65 minuter), Naturkunskap (20 minuter), Psykologi 2 (45 minuter) samt Medier, samhälle och kommunikation 1 (45 minuter). Elever i årskurs 2 på ekonomiprogrammet har ett casepass på torsdagar klockan 13.05–17.00 där följande kurser ingår: Samhällskunskap 2 (60 minuter), Psykologi 1 (45 minuter), Privatjuridik (65 minuter) samt Företagsekonomi (65 minuter). På fredagar har de ett casepass klockan 12.40–17.00 som omfattar kursen Marknadsföring (1890 minuter).

Flera lärare som undervisar vid dessa lektioner uppger att elevernas närvaro är låg vid dessa pass. En lärare uppger att på casepasset på torsdag eftermiddag med 110 elever är det ovanligt med fler än tio elever kvar efter klockan 16.30, vissa veckor har det varit fem elever kvar efter klockan 15.30 och det är inte ovanligt att det vid 14.00-tiden endast är ett fåtal elever kvar. Enligt läraren har elever satt i system att

de kan lämna skolan tidigare. Ibland är det två lärare som är närvarande men vid vissa tillfällen är en lärare ensam med två klasser. Till exempel om läraren pratar med en elev så försvinner en stor andel av eleverna ut från klassrummet.

En lärare uppger att det finns få elever kvar på skolan klockan 16.00 och det är endast ett fåtal av eleverna som arbetar med de uppgifter som ingår i aktuellt case. En lärare säger att hen försöker hålla kvar eleverna på skolan eftersom passet är en del av de undervisningstimmar eleverna ska ha. Läraren uppger att det brukar uppstå konflikter när läraren försöker hålla kvar eleverna på skolan och att hen ser att andra lärare släpper iväg eleverna tidigare. Några lärare säger att närvaron i årskurs 3 inte är så hög under casepass som pågår till klockan 17.00. En lärare uppger att när lektionen startar är det cirka 24 elever av 36 som är på plats och efter klockan 15.00 är endast ett fåtal elever kvar. En lärare uppger att på casepassen försvinner de allra flesta elever efter en timme. Några elever sätter sig i grupprum där de ofta gör andra saker än att arbeta med skolarbete. Läraren säger att det är cirka 80 elever i klassrummet och att det är förståeligt att eleverna vill gå ut ur klassrummet. Läraren uppger vidare att det som lärare inte går att ha kontroll på så många elever och att det inte blir en lärarledd undervisning eftersom över hälften av eleverna inte deltar.

Enligt Skolverkets statistik avseende antal elever per lärare för läsåret 2021/22 går det vid Thoren Business School Solna 22,1 elever per heltidstjänst, att jämföra med genomsnittet i riket för samtliga huvudmän som är 12,3 elever per lärare.

Kursen Företagsekonomi – specialisering

Av intervjuer med lärare framkommer att det under läsåret inte har genomförts skolförlagd undervisning i kursen Företagsekonomi – specialisering för två klasser på ekonomiprogrammet. Skolinspektionen har tagit del av den av huvudmannen beslutade timplanen och av den framgår att kursen Företagsekonomi – specialisering har en beslutad tid om 70 undervisningstimmar, varav 23 timmar ska förläggas till arbetsplatsförlagt lärande. En lärare uppger att hen har blivit tillsagd av rektorn att sätta betyg i kursen trots att läraren inte har undervisat i kursen. Den angivne läraren har blivit informerad om att kursen Företagsekonomi – specialisering är integrerad i kursen Entreprenörskap och företagande där eleverna har arbetat med Ung Företagsamhet, vilket är en kurs som den angivne läraren inte undervisar i.

Elever som söker upp Skolinspektionen i samband med tillsynsbesöket bekräftar att de inte haft någon undervisning i kursen Företagsekonomi – specialisering och eleverna undrar hur de ska kunna få betyg när de inte har fått någon undervisning. Eleverna har blivit informerade om att det underlag som finns inom kursen Entreprenörskap och företagande där de arbetat med Ung Företagsamhet kommer att utgöra underlag för bedömning och betygssättning.

Enligt rektorn har eleverna fått undervisning motsvarande 105 timmar i kursen Företagsekonomi – specialisering. Rektorn uppger att det har skett på fredagar, via uppgifter inom case samt i början av läsåret under en schemabrytande vecka som

kallas "Business week". Skolinspektionen har tagit del av scheman för aktuella klasser och enligt dessa har rektorn fördelat 45 minuter i kursen Företagsekonomi – specialisering på fredagar. Det finns två schemalagda lärare på undervisningspasset och i intervjuer uppger båda lärarna att ingen av dem har undervisat i kursen Företagsekonomi – specialisering.

Se vidare om kursen Företagsekonomi – specialisering nedan under rubriken Bedömning och betygssättning.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har i yttrande över Skolinspektionens inspektionsprotokoll framfört bland annat följande. Eleverna har fått sin garanterade undervisningstid, all undervisning har planerats och genomförts utifrån de centrala målen och kunskapskraven för samtliga kurser. Det bedrivs närundervisning på skolan och all undervisning ska ske på plats i skolan under hela läsåret, inklusive schemabrytande veckor. En seminarievecka är obligatorisk och alla elever som inte har seminarier är på skolan och har lärarledd undervisning. Närvaro tas av undervisande lärare eller mentorer och elever som inte är på skolan får ett samtal hem. Casepassen är ett längre pass där syftet är att eleverna ska jobba med sina caseuppgifter. Även casepassen är lärarledda med lärare som är involverade i caset. Således är alla lektionspass lärarledda och eleverna träffar sina ämneslärare individuellt under föreläsningsspass och workshopsspass.

Huvudmannen anför vidare att lärare har missuppfattat eller inte förstått syftet med skolans upplägg av undervisningen och seminarier. Huvudmannen anför också att majoriteten av de lärare som har intervjuats efter en specifik händelse i mars 2022 har blivit upprörda på rektorn och skolledningen och därför lämnat onyanserade och många gånger vinklade och missvisande påståenden. Trots det kommer skolan att göra vissa förändringar till nästa läsår, bland annat kommer skolan inte att ha några schemabrytande veckor, uppsamlingsveckorna kommer att ersättas av kursprov, seminarieveckorna kommer att försvinna helt och skolledningen kommer att säkerställa att lärare tar sitt ansvar och fullföljer sina uppdrag så som till exempel ta närvaro på alla lektioner.

I yttrandet uppger huvudmannen att en lärare har varit schemalagd och varit på plats varje fredag i det klassrum där elever som läser kursen Företagsekonomi – specialisering befunnit sig i. Enligt rektorn har eleverna därmed fått lärarledd undervisning av läraren. Till yttrandet har huvudmannen bifogat dokumentation, bland annat planeringar och scheman för schemabrytande veckor.

Rättslig reglering

Utbildningens utformning och innehåll

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange

mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 § skollagen och 1 kap. 3a § gymnasieförordningen).

I skollagen och gymnasieförordningen anges de nationella programmen i gymnasieskolan samt respektives program innehåll och omfattning (16 kap. 5 § och bilaga 1 skollagen samt 4 kap. 1 § och bilaga 1 gymnasieförordningen). För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen och förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14).

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen). Ämnesplanen ska ge läraren och eleverna utrymme att själva planera undervisningen. Av ämnesplanen framgår ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet, det centrala innehållet för varje kurs, antalet gymnasiepoäng som varje kurs omfattar och kunskapskraven¹ för varje kurs (1 kap. 4 § gymnasieförordningen).

Utbildningens omfattning och garanterad undervisningstid

Enligt skollagen ska utbildningen i gymnasieskolan i huvudsak vara skolförlagd (15 kap. 11 § skollagen). I 4 kap. 12 § gymnasieförordningen anges i vilken omfattning utbildningen ska eller får genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Av skollagen följer att utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier (16 kap. 17 § skollagen). Elever på yrkesprogrammen har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter. Detta benämns garanterad undervisningstid (16 kap. 18 § skollagen).

Av gymnasieförordningen framgår att med garanterad undervisningstid avses den minsta undervisningstid i timmar som eleverna ska erbjudas enligt 16 kap. 18 § skollagen (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

I gymnasieförordningen anges att för nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid (4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

Enligt gymnasieförordningen ska läsåret omfatta 40 veckor och ha minst 178 skoldagar och minst 12 lov dagar. Utöver skol- och lov dagarna får det inom läsåret läggas ut högst fem studiedagar för personalen (3 kap. 1 § gymnasieförordningen).

Elevernas skolarbete ska förläggas måndag-fredag och vara så jämnt fördelat över dessa dagar som möjligt. Skolarbetet ska även förläggas så att eleverna så långt

¹ 1 kap. 4 § skolförordningen har en ny lydelse från och med den 1 juli 2022. Begreppet kunskapskrav har ersatts med begreppet betygskriterier, men innehållet är oförändrat. I detta beslut används begreppet kunskapskrav som har gällt vid tiden för tillsynsbesöket.

som möjligt får sammanhållna skoldagar. Skoldagarna ska vara så jämnt fördelade över läsåret som möjligt (3 kap. 3 § gymnasieförordningen).

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema som innehåller uppgifter om samtliga undervisningspass och lärare (3 kap. 4 § gymnasieförordningen).

I förarbeten anges att utgångspunkten alltid måste vara att undervisningstiden förläggs så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 422 f.)

Undervisning under ledning av lärare

I skollagen finns bestämmelser om lärare och vilka som får bedriva undervisning (jfr 2 kap. 13 och 18 §§ skollagen). I skollagen avses med undervisning sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. Exempelvis är slumpmässigt läsande eller TV-tittande som inte ingår som en del i en pedagogisk planering inte undervisning i lagens mening (prop. 2009/10:165 s. 633).

Av skollagen framgår också att en legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap 15 § skollagen). I förarbeten anges att legitimerade lärare har ett individuellt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver och ska kunna ställas till svars vid eventuella brister i den professionella yrkesutövningen. Lärare som inte omfattas av denna paragraf har självfallet också ett ansvar för att bedriva en så bra undervisning som möjligt, men i dessa fall är det rektorn som ytterst är ansvarig (prop. 2010/11:20, s. 82).

Elevernas närvaro i utbildningen

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (15 kap. 16 § skollagen). Elever har en anmälningsskyldighet vid frånvaro (12 kap. 1 § gymnasieförordningen).

Rektorn får bevilja en elev ledighet från skolarbetet för enskilda angelägenheter. Eleven får också i mindre omfattning befrias från vissa undervisningspass eller från annat skolarbete av rektorn (12 kap. 2 § gymnasieförordningen).

I förarbeten anges följande. Att utbildningen i gymnasieskolan är frivillig innebär inte att det är frivilligt att delta i undervisningen. En elev som har börjat i gymnasieskolan måste delta i undervisningen. Det är en förutsättning för att eleven ska kunna nå utbildningsmålen. Det är också en förutsättning för att lärarna ska

kunna planera undervisningen och göra en rättvis och likvärdig bedömning av elevernas kunskaper (prop. 2009/10:165, s. 413).

Ansvarsfördelningen inom utbildningen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen följa upp verksamheten och se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 3 och 7 §§ skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § skollagen). Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att lärarna anpassar undervisningens upplägg, innehåll och arbetsformer efter elevernas behov och förutsättningar och att lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter (Lgy11, 2.6 Rektorns ansvar).

I förarbetena till skollagen anges, beträffande ansvarsfördelningen inom utbildningen, att lärarna svarar för att tillsammans med eleverna planera, genomföra och utvärdera undervisningen. Betygsättning är ett område där lärarnas uppgifter innefattar myndighetsutövning (prop. 2009/10:165, s. 247).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att de uppgifter som huvudmannen lämnar i sitt yttrande är svårförenliga med de uppgifter som framkommit vid intervjuer med lärare på skolan. Skolinspektionen har inhämtat uppgifter från ett stort antal lärare vid flera intervjuer. Lärarna har lämnat samstämmiga samt detaljerade och konkreta redogörelser. Lärarnas uppgifter får i flera delar stöd av skriftlig dokumentation samt av uppgifter från elever på skolan. Det har inte framkommit något som tyder på att lärare har missuppfattat omständigheter. Även om det förhåller sig såsom huvudmannen uppgett att lärare vid en händelse blivit upprörda på skolledningen, finns det inte något som indikerar att lärare har lämnat oriktiga eller missvisande uppgifter. Skolinspektionens bedömning är istället att lärare utifrån sin profession har framfört synpunkter på utbildningen.

Till detta kommer att dokumentation som bifogats till huvudmannens yttrande i flera fall inte överensstämmer med den dokumentation som Skolinspektionen inhämtade i samband med tillsynsbesöket. Justeringar handlar bland annat om att den undervisningstid som anges har ökat. Exempel på detta är att ett schema för en specifik seminarievecka som huvudmannen har bifogat till sitt yttrande har ändrats i jämförelse med det schema som Skolinspektionen inhämtade i samband med besöket på skolan. Detta ger anledning att ifrågasätta tillförlitligheten i de uppgifter som huvudmannen lämnar.

Mot bakgrund av detta lägger Skolinspektionen uppgifter från lärare till grund för bedömningen.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att det finns allvarliga och omfattande brister i undervisningen vid Thoren Business School Solna.

Undervisningens ämnesinnehåll är inte tillräckligt

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att undervisningen ska bedrivas i enlighet med gällande ämnesplaner och kursernas centrala innehåll. Ämnesinnehåll som eleverna ska få möta i undervisningen har inte behandlats i flertalet kurser. Stora delar av undervisningen planeras och genomförs inte med utgångspunkt i ämnesplanen och kursernas centrala innehåll. Skolinspektionens utredning visar att lärare inte har haft förutsättningar att planera och genomföra undervisningen så att de kunnat behandla allt centralt innehåll inom kurser de undervisar i. I minst nio kurser har delar av föreskrivet innehåll inte behandlats i undervisningen. Detta gäller kurserna Svenska 1, Svenska 2, Svenska 3, Engelska 5, Engelska 6, Privatjuridik, Företagsekonomi 2, Historia 1a1 samt Entreprenörskap och företagande. Av utredningen framgår att lärarna först får veta vilket ämnesövergripande arbete eleverna ska arbeta med och därefter sätter lärarna in kursinnehåll som kan ingå i uppgiften. Det har medfört att delar av det centrala innehållet inte har behandlats inom undervisningen. Att undervisningen inte omfattar allt centralt innehåll innebär även att det finns brister i bedömning och betygssättning av kurserna (se nedan under rubriken Bedömning och betygssättning).

Lärare ansvarar för den undervisning de bedriver, och för att planera och genomföra undervisningen med utgångspunkt i styrdokumentet. Lärare ansvarar vidare för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och att sätta betyg, vilket innefattar myndighetsutövning. Uppgifter som framkommit vid tillsynen indikerar att ansvarsfördelningen vid skolenheten inte alltid fungerar såsom lagstiftaren avsett. Att lärarna får svara för planering och genomförande av undervisning är en förutsättning för att de ska kunna ta sitt ansvar och leva upp till kraven som ställs.

Eleverna får inte den undervisningstid som de har rätt till

Vidare bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister i förhållande till författningarnas krav i fråga om undervisningstid. Elever får inte de undervisningstimmar som de har rätt till i ett stort antal kurser. Skolinspektionens utredning visar att undervisning i kurser som ingår i ämnesövergripande arbete i betydande omfattning inte genomförs enligt ordinarie schema. Under läsåret har skolan följt sitt ordinarie schema under 18 respektive 15 veckor av de planerade 39 veckorna, beroende på vilket program eleverna läser. Av intervjuer med lärare framkommer att det under schemabrytande veckor sker undervisning i liten omfattning i de kurser som ingår i case. I vissa kurser rör det sig om närmare hälften av de beslutade undervisningstimmar som inte genomförs. Under schemabrytande veckor har eleverna istället olika seminarium, examinationer eller

tid för att göra uppgifter som inte är inlämnade. Även om det under läsåret förekommit viss undervisning under de schemabrytande veckorna, till exempel skrivartugor och extra lektionspass i utvalda ämnen, bedömer Skolinspektionen att det inte närmelsevis motsvarar den undervisningstid som utgått. Undervisning i ämnen som inte ingår i case exempelvis matematik och moderna språk pågår enligt ordinarie schema under de schemabrytande veckorna.

Skolinspektionens utredning visar också att det inte sker frånvarorapportering under de schemabrytande veckorna, vilket är en brist. Det får till följd att det saknas underlag för rektorn och huvudmannen att följa upp att elever får de undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om.

Att eleverna går miste om undervisningstimmar försvårar enligt Skolinspektionen förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Med mål för utbildningen avses att eleverna ska få möjlighet att tillägna sig goda kunskaper i sina kurser. Betyget speglar, vid en betygssättning som sker i enlighet med författningarna, elevens kunskaper. Att undervisning genomförs enligt beslutade undervisningstimmar i en kurs är också en förutsättning för att lärare ska kunna göra en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Att undervisningstid som huvudmannen har beslutat i olika kurser inte genomförs medför även att huvudmannen inte på ett tillförlitligt sätt kan redogöra för hur elever har fått sin garanterade undervisningstid. Mot bakgrund av bristernas omfattning bedömer Skolinspektionen att eleverna inte kommer att få sin garanterade undervisningstid.

Stora brister i förhållande till kravet på att lärare ska leda undervisningen

Skolinspektionen bedömer att de ämnesövergripande lektioner som skolan benämner casepass inte uppfyller författningarnas krav avseende att undervisning ska ske under ledning av lärare.

Casepass innebär att undervisningstimmar från flera kurser fördelas till en ämnesövergripande lektion. Skolinspektionens utredning visar att undervisande lärare i kurser som ingår i casepass i flera fall inte är schemalagda på passen. Uppemot 40 procent av undervisningstimmarerna i en kurs som en lärare ansvarar för kan vara fördelade på casepass, men läraren är inte schemalagd på passen. Läraren har heller inte planerat undervisningen eller på annat sätt övergripande ansvar för det som ska göras på lektionen. Enligt Skolinspektionen kan lärare under sådana förhållanden inte ta sitt ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Skolinspektionens utredning visar vidare att det under casepass sällan sker någon strukturerad undervisning utifrån ämnesplanerna. Eleverna arbetar i stor utsträckning självständigt med caseuppgifter under passen, som ofta är flera timmar långa. Det är vanligen stora elevgrupper och högt antal elever per lärare på casepassen och lärare beskriver att det är svårt att ge stöd eller undervisa eleverna samt att det inte går att ha kontroll på vad eleverna gör. Det framkommer också att eleverna i stor utsträckning lämnar undervisningslokalen och att elever i regel inte deltar hela den schemalagda undervisningstiden. Skolinspektionen konstaterar också att ett stort antal undervisningstimmar i kurser fördelas till casepass. Skolinspektionen bedömer sammantaget, mot bakgrund av ovanstående, att

skolenheten inte uppfyller kraven som ställs på målstyrd och lärarledd undervisning när det gäller casepass. Bristerna handlar om att lärare i för liten utsträckning leder och styr lärandeprocessen utifrån styrdokumentet, vilket innebär att eleverna går miste om strukturerad undervisning. Vidare handlar bristerna om lärarnas ledning i allmänhet och elevernas närvaro, det fordras att läraren har övergripande ansvar för det eleverna ska göra, såväl som var de befinner sig eftersom det är obligatoriskt för eleverna att delta i undervisningen. Skolinspektionen anser också att huvudmannen bör följa upp om undervisningspassens utformning i sig kan bidra till att frånvaro uppstår eftersom lektionerna är tidsmässigt omfattande.

Skolinspektionen understryker att det är rektorns och ytterst huvudmannens ansvar att se till att lärarna har förutsättningar att planera och genomföra undervisningen utifrån gällande läroplan. Att undervisa ämnesövergripande och i projektform ligger i linje med läroplanens mål att elever ska prova på olika arbetsformer, själva kunna söka och utveckla kunskaper både självständigt och tillsammans med andra. Undervisning ska dock bedrivas under ledning av lärare som har det övergripande ansvaret för samtliga schemalagda lektionspass.

Skolinspektionen noterar i anslutning till denna bedömning att antalet elever per lärare vid skolenheten är betydligt högre än genomsnittet i riket. Skolinspektionen betonar att huvudmannen behöver säkerställa att lärarresursen på skolan är sådan att det finns förutsättningar att följa skolförfattningarna.

Eleverna har inte fått undervisning i kursen Företagsekonomi – specialisering

Skolinspektionens utredning visar att det inte har genomförts någon skolförlagd undervisning i kursen Företagsekonomi – specialisering. Därmed har eleverna inte fått undervisning inom den skolförlagda delen kursens specifika innehåll. Den lärare som rektorn anger vara undervisande lärare förklarar med tydlighet att hen inte har genomfört någon undervisning i kursen, vilket även framgår av uppgifter från elever. Det är inte möjligt att anse att eleverna har läst kursen integrerad i en annan kurs. Det är inte heller tillräckligt att en person som är lärare har befunnit sig i klassrummet under den schemaposition som rektorn påstår har avsett undervisning i den aktuella kursen. Skälet för detta är att den angivne läraren inte känns vid att hen har undervisat i kursen, vilket fordras om undervisningen ska kunna behandla den specifika kursens innehåll samt att eleverna har rätt till de antal undervisningstimmar som huvudmannen har beslutat om för kursen. Skolinspektionen bedömer därför att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav i fråga om undervisning och undervisningstid när det gäller kursen Företagsekonomi – specialisering.

Vad huvudmannen anfört om att skolenheten kommer att göra förändringar i undervisningen inför nästa läsår förändrar inte Skolinspektionens bedömning.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Informera eleverna om grunderna för betygssättningen

Av intervjuer med lärare framkommer att eleverna inte informeras om på vilka grunder lärarna sätter betyg i kurser som ingår i case. En majoritet av lärarna uppger i intervjuer att när de presenterar ett case för eleverna får de enligt rektorn inte utgå från kursplanernas centrala innehåll och kunskapskrav, de ska istället använda fem förmågor som förklaring till vad som bedöms i kursen. Dessa förmågor är kommunikativ förmåga, procedurförmåga, analysförmåga, metakognitiv förmåga och begreppslig förmåga. En lärare säger att det är en omställning att inte få arbeta med kunskapskraven och att hen försöker förklara muntligt för eleverna vad lärarna kommer att bedöma. Flera lärare säger att det är så svårt att förklara förmågorna för eleverna, till exempel metakognitiv förmåga. En lärare beskriver processen på följande sätt. "Som lärare vet jag inte vad jag bedömer eller hur det ska gå till, eleverna förstår inte ord som metakognitiv, det kan knappt jag, det är för svårt och otydligt för eleverna". Flera lärare uppger att elever uttrycker att de inte förstår begreppen och frågar gång på gång vad som betygssätts och hur de ska bedömas. Det framkommer av intervjuer med lärare att elever i årskurs 3 har klagat när de fått veta vilket betyg de kommer att få i kurser som betygssätts i juni 2022. Eleverna har uttryckt att de inte har haft undervisning under lång tid och inte heller fått veta hur de ligger till.

Skolinspektionen har tagit del av de case som har genomförts under läsåret 2021/22 och under rubriken "Detta bedömer vi" beskrivs i samtliga planeringar två till fem av de nämnda förmågorna. Det finns inte någon hänvisning till kursernas innehåll eller kunskapskrav.

Lärarnas bedömning och betygssättning i kurser som ingår i case

Skolinspektionen har ovan, under rubriken Undervisning, bedömt att undervisningen i flertalet kurser som ingår i case inte har behandlat delar av det föreskrivna centrala innehållet. Av intervjuer med lärare framgår att detta har betydelse för lärarnas bedömning och betygssättning i kurserna. Lärare i kursen Svenska 3 uppger att undervisningen har handlat om att checka av och beröra olika delar av kunskapskraven vid ett tillfälle. Enligt läraren har inte eleverna fått förutsättningar att arbeta med en uppgift, få feedback på den och sedan arbeta med mer avancerade uppgifter. Lärare uppger vidare att eleverna inte har getts möjlighet att träna och få feedback, utan att det snarare blir en genomgång och därefter direkt en bedömningssituation. En annan lärare som undervisar i ämnet svenska uppger att läraren inte har ett brett och allsidigt underlag inför bedömning och betygssättning. Läraren uppger att hen har sett till att skaffa underlag för att täcka in alla kunskapskrav men läraren hade velat testa olika moment flera gånger för att det ska kännas mer rättssäkert. En lärare säger att de uppgifter som eleverna gör inom case inte går att bedöma i förhållande till kunskapskraven i de kurser läraren ansvarar för, förutom i någon del av kunskapskraven.

Lärare uppger att undervisningen i några kurser inte genomförs så att eleverna får möjlighet att bearbeta och reflektera i den utsträckning de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Undervisningen utformas ofta så att eleverna vid samma tillfälle både ska inhämta och utveckla kunskaper i relation till ämnets syfte, centrala innehåll och kunskapskrav. Lärare uppger att den undervisning de bedriver i form av case fungerar bättre för elever som är högpresterande, men för elever som behöver stöd och hjälp i form av tid för bearbetning och reflektion blir det konsekvenser.

Kursen Företagsekonomi – specialisering

Kursen Företagsekonomi – specialisering ges för elever på ekonomiprogrammet i årskurs 3. Av elevernas individuella studieplaner framgår att kursen löper över hela läsåret 2021/22 och skulle avslutas den 13 juni 2022. Flera lärare uppger i samband med tillsynsbesöket att en lärare i slutet av vårterminen blev uppmanad av rektorn att besluta om betyg i kursen fastän läraren inte har undervisat i kursen. Läraren uppger att en annan lärare som undervisat eleverna i kursen Entreprenörskap och företagande skulle komma med underlag för bedömning och därefter skulle den angivne läraren besluta om betyg. Enligt läraren finns det sju elever i årskurs 3 som inte fullföljt Ung Företagsamhet inom kursen Entreprenörskap och företagande. För dessa elever finns det heller inget bedömningsunderlag från kursen Entreprenörskap och företagande. Den angivne läraren uppger att hen inte vill sätta betyg i kursen Företagsekonomi – specialisering eftersom hen inte undervisat i kursen.

Skolinspektionen har tagit del av betygskatalogen för vårterminen 2022. Den 13 juni och den 20 juni 2022 sattes betyg i kursen Företagsekonomi – specialisering av skolans biträdande rektor. Av inskickade scheman och av lärarförteckningen framgår att biträdande rektorn fram till tillsynsbesöket den 9-10 juni 2022 varken undervisat eleverna i kursen Företagsekonomi – specialisering eller i någon annan kurs som ges på ekonomiprogrammet. Biträdande rektorn har undervisat i två årskurser på ett annat program. Eftersom biträdande rektorn saknar legitimation har en legitimerad lärare signerat betygskatalogen som medbedömande lärare för kursen Företagsekonomi – specialisering. Av betygskatalogen framgår att elva elever erhöll betyget A, fem elever betyget B, fem elever betyget C, sju elever betyget D, fem elever betyget E och en elev erhöll betyget F i kursen Företagsekonomi – specialisering.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har i yttrande över Skolinspektionens inspektionsprotokoll framfört följande. Elva dagar innan kursen Företagsekonomi – specialisering skulle avslutas och betygssättas, den 2 juni 2022, kom det till rektorns kännedom att en lärare "missat" att hen skulle undervisa i kursen. Läraren meddelade rektorn den 14 juni 2022 att hen inte kunde sätta betyg i kursen. Rektorn beslutade då att byta undervisande lärare i kursen och förlänga kursen till den 20 juni 2022. Huvudmannen har även skickat en planering över case som har genomförts under

läsåret, där framgår också vilket centralt innehåll och vilka kunskapskrav som ingått i respektive case.

Rättslig reglering

Informera eleverna om grunderna för betygssättningen

Eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen (3 kap. 15 § skollagen).

Av läroplanen framgår att läraren ska fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna och redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

Grunder för betygssättning

Den 1 juli 2022 har ändringar i bestämmelser om betygssättning i skollagen och läroplanen trätt i kraft. Skolinspektionens utredning avser skolans arbete fram till och med juni 2022 och vid bedömningen tillämpas bestämmelserna enligt tidigare lydelse. Bestämmelsernas gällande lydelse anges inom [], dessa tillämpas framgent.

Enligt skollagen ska betyg sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen).²

Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D eller E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F (15 kap. 23 § skollagen). Som betyg på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs (15 kap. 24 § skollagen).³

[Som betyg för godkända resultat i ett ämne ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (15 kap. 24 § skollagen).]

Av läroplanen framgår att betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. Läraren ska vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i

² Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.

³ Bestämmelserna i 15 kap. 23-24 §§ skollagen har upphört den 1 juli 2022 och en ny 24 § har trätt i kraft den 1 juli 2022 genom lag 2022:146.

förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs, beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen och utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).⁴

[Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs, och beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen kunskaper (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).]

Vem som beslutar om betyg

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Till huvudmannens yttrande har bifogats planeringar över case som genomförts under läsåret som hänvisar till centralt innehåll och kunskapskrav. Planeringarna avviker från de planeringar som Skolinspektionen inhämtade från rektorn i samband med tillsynsbesöket på skolan. Planeringarna stämmer inte överens med de uppgifter som lärare lämnat och som framgår under rubriken Undervisning. Skolinspektionens granskning av dokumenten visar också att uppgifter i dokumenten inte stämmer. Exempelvis beträffande kursen Svenska 1 anges att kunskapskrav som rör skönlitterära verk ska bedömas inom två case. I de två angivna casen "Demokrati, välfärd & rättvisa" och "Folkmordet i Srebrenica" ingår dock inte något innehåll eller någon bedömning som berör skönlitterära verk. Mot bakgrund av ovanstående fäster Skolinspektionen inte avseende vid den dokumentation bland annat planeringar som bifogats till huvudmannens yttrande. Skolinspektionen lägger istället uppgifter från lärare och dokumentation som inhämtats i samband med tillsynsbesöket till grund för bedömningen.

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga och omfattande brister i betygssättningen vid Thoren Business School Solna.

⁴ Ändringar i läroplanen har trätt i kraft den 1 juli 2022 genom SKOLFS 2022:13.

Brister i information till elever om grunderna för betygssättning

Skolinspektionen bedömer att skolenheten beträffande kurser som ingår i case inte uppfyller skollagen och läroplanens krav när det gäller att lärare ska redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Skolinspektionens utredning visar att information som eleverna får om bedömning inte utgår från kursplanernas kunskapskrav. Istället utgår informationen från grunder, fem förmågor, som inte används i skolförfattningarna. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att eleverna inte får tillräcklig information för att förstå vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla. Att eleverna förstår hur bedömning går till är en förutsättning för att de ska kunna ta ansvar för sin kunskapsinhämtning.

Lärare sätter betyg på otillräckligt underlag i kurser som ingår i case

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att lärare vid betygssättningen inte allsidigt utvärderar elevernas kunskaper utifrån gällande kunskapskrav i flertalet kurser som ingår i case. Skolinspektionen har ovan konstaterat att undervisningen inte har behandlat allt centralt innehåll i flertalet kurser som ingår i case. Skolinspektionen bedömer också att betygssättningen påverkas eftersom eleverna får begränsade möjligheter att visa sina kunskaper i förhållande till vissa kunskapskrav. Undervisningen genomförs inte så att eleverna har möjlighet att visa sina kunskaper i förhållande till kunskapskraven i respektive kurs som helhet. Lärare uppger att vissa kunskapskrav "checkas av" eller "täcks in" vid endast ett tillfälle. Enligt Skolinspektionens mening kan lärarna endast bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskrav som relaterar till centralt innehåll som har behandlats i undervisningen. Att delar av kunskapskraven undantas från bedömning är inget som skollagen medger, annat än enligt 15 kap. 26 § skollagen. Även om eleverna har fått visa sina kunskaper i förhållande till kunskapskraven vid ett tillfälle, ger inte det ett tillräckligt underlag för att lärarna allsidigt ska kunna bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Kravet på allsidig bedömning innebär att lärare behöver ge elever möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt och vid betygssättningen använda sig av olika underlag som ger en bred bild av elevernas kunskaper. Skolinspektionen bedömer att bristerna medför att betygssättningen vid skolenheten inte är rättvisande och likvärdig.

Skolinspektionen betonar också att undervisningen behöver genomföras på sådant sätt att eleverna ges möjlighet att succesivt utveckla sina kunskaper och nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Lärarna behöver fortlöpande följa upp elevernas kunskaper för att stödja elevernas kunskapsutveckling och ge återkoppling om styrkor och utvecklingsbehov i studierna.

Felaktig betygssättning i kursen Företagsekonomi – specialisering

Betyg har satts i kursen Företagsekonomi – specialisering trots att eleverna inte fått någon skolförlagd undervisning i kursen. Rektorn upptäckte den 2 juni 2022 att det inte genomförts någon undervisning i kursen. När en utsedd lärare inte ville betygssätta eleverna utsåg rektorn den 14 juni 2022 biträdande rektorn, som inte är legitimerad lärare, att vara undervisande lärare och fatta beslut om betyg

tillsammans med en legitimerad lärare. Kursen betygsattes den 13 juni 2022 för 20 elever och förlängdes för 14 elever till den 20 juni 2022. Av betygs katalogen framgår att betygen signerades av biträdande rektorn både den 13 juni och den 20 juni 2022. Detta innebär att betyg inte har fattats av den lärare som undervisade eleverna vid tidpunkten för betygssättningen. Mer allvarligt innebär det att lärare har fattat beslut om betyg utan att ha information om elevernas kunskaper i förhållande till de kunskapskrav som finns för den specifika kursen. Eftersom det inte har bedrivits någon skolförlagd undervisning i kursen kan läraren inte allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper utifrån de aktuella kunskapskraven. Lärare ska vid betygssättningen beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, men det får inte vara fråga om att läraren enbart utgår från sådana kunskaper. Skolinspektionen kan konstatera att en tredjedel av eleverna erhöll betyget A i kursen som betygsattes 13 juni och den 20 juni 2022. Skolinspektionen bedömer att rektorn inte har sett till att betyg sätts i enlighet med författningarnas krav och att betygssättningen i kursen inte heller varit rättvisande och likvärdig. Det är också anmärkningsvärt att rektorn elva dagar innan läsåret avslutas får kännedom om att undervisning inte bedrivits i en kurs som pågått hela läsåret.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att bristerna inom området Bedömning och betygssättning är allvarliga eftersom de omfattar ett flertal kurser och har pågått en längre tid. Bristerna innebär att betygssättningen vid skolan inte är rättssäker och att likvärdighet inte kan garanteras.

Härvid noteras också att Skolinspektionen den 20 december 2021 har förelagt Thorengruppen AB att senast den 8 augusti 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende betygssättning vid Thoren Business School Solna (dnr 2020:1503). Påtalade brister rörde att betyg inte satts i anslutning till att kurser avslutas. Huvudmannen har den 8 augusti 2022 redovisat vidtagna åtgärder till Skolinspektionen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett sådant beslut om föreläggande gäller omedelbart. Föreläggandet ska ange de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt (26 kap. 27 § skollagen).

Eftersom Thoren Business School Solna inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna utgör ett allvarligt missförhållande och att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen gör en samlad bedömning av de olika bristerna sammantagna och beaktar härvid följande. Bristerna är omfattande då de rör en stor del av undervisningen vid skolenheten och får till följd att många elever inte får den utbildning och undervisning de har rätt till. Vidare har bristerna pågått under en längre tid, åtminstone under hela läsåret 2021/22. Bristerna är var för sig av allvarlig karaktär. Skolenheten brister i förhållande till krav i författningarna som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och även för att upprätthålla likvärdighet. Det handlar om att undervisningens innehåll, planering och genomförande brister samt att elever inte får ledning av lärare och den undervisningstid de har rätt till. Bristerna i betygssättningen innebär att betygen inte är rättvisande, och att rättssäkerhet och likvärdighet inte kan garanteras. Sammantaget är bristerna sådana att de rubbar förutsättningarna för verksamheten på ett allvarligt sätt. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 500 000 kronor.

Beslutet har fattats av regionchef Agneta Broberg.

Utredare Maud Karlström har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Joakim Blomberg, regionjurist Linnéa Lundberg samt utredarna Stina Linder, Ann-Sofie Andersson och Julia Wuotila medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, till exempel en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.